

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyílittérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőség küldendők.

Hirdetések díja: 6t háasbo petitoor
5 kr. — Nagyobb és többzori hírdetések jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden belkutatásnál 30 kr.

Nyílittér garmond sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1886-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Evnegyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz csímezve, — legcélszerűbben postautalvánnyal — a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,

Horváth Danó,

kiadó s lap tulajdonos.

fel. szerk.

B.-Gyarmat, január 15.

A regale megváltásával foglalkoznak ismét a pénzügyi körök.

Olyan régi függő kérdés ez Magyarországon s megoldását olyan sokat emlegették már, hogy most, bár nemcsak hivatalosan jelentették, hogy a regale megváltása még ez évben keresztül fog vitetni, igen igen hajlandó az ember arra a bizonyos tengeri kigyóra gondolni, amelylyel már hosszú idő óta, évről évre ijesztgetik az ujságok az olvasó közönséget.

De hát ezuttal olyan komolyan merült föl a hír, hogy valóságában nem szabad kételkednünk.

A regale megváltás eszméjét nálunk 1833-ban Széchenyi István gróf pendítette meg. Azóta folyton vajudott ez a kérdés, s bizonyára kevés program beszéd mondatott el 20 év óta Magyarországon, a melyben ez a kérdés elő nem hozatott volna.

De hát hogy is ne! Európa összes államai-

ban az italmérési földesuri jog már rég megszűnt, s nálunk, hol pedig az átalakulás kor-
szakában olyan erős volt a demokratizmus áramlata, ez a jog 38 évvel túlélt a jobbágy-
ságot.

Pedig ugyan ki az ma Magyarországon, ki o kérdés igazságos megoldásának ellene szegül? A régi földes urak talán? Hisz ezek évről évre tapasztalhatják, hogy e tulajdonuk értéke mindinkább alábbeszi. A községeknek meg épen sürgetniük kell, hisz a regale megváltása által új jövedelmi forráshoz jutnak. Az állam finansziális érdekei szintén a megváltás mellett szólnak, mert a fogyasztási adók reformálásának a kérdése ezzel szorosan összefügg. S talán a közérkölcse szempontjából is kívánatos, hogy a megváltás mielőbb keresztül vitecsék, hogy így a jog tulajdonába lépett községek, mint hatóságok határt szabhassanak a falusi korcsmáros garázdálkodásainak, kik nemcsak pálinkájukkal butítják a népet, de a leg-
több esetben egyuttal uzsorások is. Hiszen olyan jól rászolgál egyik a másikra.

Hogy a kormány most maga is rajta van, hogy a regale megváltás kérdése mielőbb megoldassék, az is igen természetes. Az állam maga is regale-jog tulajdonos s a hozzávetőleges számítások szerint körülbelül 30 millió forint jutna a regale megváltásból az államkincstárba. Milyen jó lesz ez a pénz a kormánynak a deficit fedezésére! Ujabb kölcsönt kötni nagyon népszerűtlen dolog lenne Magyarországon; az állami birtokok eladása is lassan megy, s elből sem lehet pénzt csinálni.

Az egész ország regaléjának tőke értéke mintegy 120 millió forint. Ebből 60 millió a kincstári, a királyi család és főúri uradalmak regale értékére esik; a többi 60 millió

a közép és kisbirtokosoké, az állam ezen az áron megváltja a regalékat, s a földes uraktól a községek javára és a népre, ez a szétáradó pénzösszeg igen jó lesz arra, hogy a kiknek jut belőle, legalább váltóadósságaikat kifizessék, hogy a végrehajtásoktól szabadulhassanak. A kinek meg adóssága nincs, befektetheti jószágába, emelheti e befektetéssel földjei termőképességét.

A regalé megváltásból szétáradó millióknak okos fölhasználása mindenesetre nagy nemzetgazdasági tényező lesz Magyarországon. Ha regalé nem lesz, a jövedelem apadni fog. De a jó gazda nem fogja a regale megváltásból rá eső részt elpredálni. Tőkének fogja azt tekinteni, nem jövedelemnek, melyet adósság fizetésére vagy befektetésekre kell fölhasználni.

Oszinte nézetek

As 54. §. a bírót hatalom függetlensége, a mai igazságszolgáltatás s annak gyökeres reformja fölött.

Történelmi adomával kezdem elmékedésemet. Nagf Frigyes porosz királynak, a pocsdami kertje kikerekítése végett, nagy szükség volt egy molnár malmára s annak telkére: de a molnár mesés öszegért sem birt a malmától megválni. A király türelmét vesztve, haragosan kérdezte a molnártól, ha valjon tudja-e, hogy o a király, kinek a hatalma ellenálhatlan az országban? Tudom fölség, felelé a molnár, de van ke-
rületi törvényezék, mely megvéd engem az én igazságomban, a királyi hatalom ellen is. A királyt boldoggá tette az egyszerű molnárnak és a határtalan hatalma a törvény és a bíróság iránt, és föl hagyott a további zaklatással. Ez gyakorlati értelme és értéke a bírói függetlenségnek; mert jogállamban a törvénynek kell uralkodni, melynek őre s bizományosa a bíró, kinek a törvényt és igazságot, mindeukitól függetlenül kell kiszolgáltatni.

A bírói hatalom teljessége és függetlensége egy-
déli őre Anglia és Északamerika alkotmányának. A mai

TÁRCZA.

Zubovits Fedor éjszaki utazása.

(Ezen levelet Z. F. bátyjához Zubovits Istvánhoz intézte és mint felette érdekeset Z. I. úr adta át közlés végett.)

Beteljesült tehát régóhajtott vágyam, kívánságaim netovábbja, itt vagyok a lappok határain, azon a kimondhatatlan nagy terjedelmű hóivatagon és láttam Upsalát a nagyszerű éjszaki várost és Gamolat Thur, Uden, és Fried svéd istenek temetkezési helyit.

Utársam Bergmann Gusztáv a Svéd király szárnysegédtszije, originalis egy gyerek, majd meg bomlok rajta nevettemben, mivel pedig tudom, hogy a mesés ország és utunk érdekelné fog, hald tehát ártatlan kalandjaink rövidke leírását.

Gusztí barátom többet utazik hason mint szánkán, az iramszarvas odaviszi ahova neki tetszik, ilt már minden szánkán, de biába a Danda és Humbala meg mi ménkü nevű paripák, sehogy sem pariroznak neki. De nél'z is elbánni azokkal a különös állatokkal, akik a vezetés mesterségét nem ismerik, furcsa szokásuk van, amit még állatba nem tapasztaltam, balra buz a csunya bogár, és balra tör ki öröké, és ha egyszer kitört, viszi az embert egy óriási nagykarikába mindig balra mint a szelvény és a vége ennek a boszorkány futásnak egy nagyszerű kitálatás. Úri magamat is kitálat már e fenevad vagy 25-ször, de végül kifogtam rajtok, a vezető kötelet nem a jobb szarvára kötöttem mind ez itt szokás, hanem a szájába vettem csigány hurokkal és im megadta magát. Most Gusztí is így utazik, és ma csak 19-szer kellett őt a bóból kiadni, roppantokat káronkodik és kitör a magyar és véd istenség ellen, hogy dacára annak,

hogy norvégiai ember, még eszébe ilyen bolondság eshasem jutott; volt már — ugymond — Indiába meg „Kecskeméten“ is, de ilyet télnék idejében Laporországban utazni, szarvasokon szánkázni, csigány sátorba hálai, reggel meg mint egy füstölt kolbász kelni föl, ezt ő csak hírből hallotta és im, most ide hozta az ördög, én meg nevettemben hasgörcsöket kapok, a lapkorcsok utánam nevetnek, végül ő is nevet, és ez így megy reggeltől estig.

Utazásunk roppant kellemes, a hideg engedett ma csak 24 és fok Rem. Laptörzsöket ömögessen leltük, kik telelni jönnek a mesés éjszakáról és köziesednek — nagy távolságokra — a civilizatiohoz szükségleteiket kiegészíteni csereberélni és a mennyire lehet menekülni az örökös éj elől, mert itt 24 órában még is csak 2 óra hosszant szürkület van.

Mesés egy ország ez testvér, ezt leirni nem lehet, meg nem is tudnám — de nem is eszeli senki — ezt érezni kell és látni a természet nagyságát, hallatlan távolságokra lehet látni, különösen a holdvilágnál, azután azok a csoda mesés szépségű éjszaki fények! az a leirhatlan valami! testvér az nagyszerű! nagyszerű!

Megkísérem e tüneménynek egy halavány és minden tekintetbe hiányos lenyomatát adni és csak azt mondom amit érzek.

Homályos van, nagyon homályos, a csillagok alig, hogy pislognak, egyszerre roskedni kezd a levegő, egy fehér magnetia villám csap le az égből, és a másik pillanatban már ott van az isteni tünemény előttünk, egy óriási függöny, egy cortina függött le az égboltozatról mely oly óriási nagynak tűnik, hogy a félvilágot lehetne véle betakarni, most tánczolt, most szög-
dött a mednyei colossus, mintha ruganyosságát próbálná, fel fel csavarodott, meg meg leereszkedett, mint ha tulvilági gépezetek igazgatnák. Néha azonban ügyetlenek voltak ezek a gépezetek, mert több ízben úgy

eresztik le a nagy művet, hogy egy sarka jobban le-
fűtyögött mint a másik, de erre azután felbőszült az egek cortinája, egyet rugott magán és éjszaktól keletig erő pántlikába formálódik. Mozgott mint egy csoda kigyó, reszkedett, tánczolt, öszszehurta magát meg meg kinyúlt, míg végül a szár piecét produkálta, hogy tapasztoljunk neki, össze csavarodott egy spirálba, és mint ha mondta volna „no most megyek az égbe, a honnét jöttem“ és egy csintalan rugással ott volt az égből, el-
tűnt. De csak bujdosdít játszott szerelmeével, jegyesével, az éjszak csillagával, (der Polárstern) mert abban a pillanatban, hogy eltűnt a bűbajos tünemény ott volt már a láthatáron az a nagyszerű fény, az a gyémánt tiszta, az a kimondhatatlan szépségű éjszakai csillag. Ezek az éjszakai csodái testvére! ez az, amit ti nem láttatok szegények, sem sok millió ember, kiket szánok, mert látni kell az éjszakai fényt, látni az éjszakai csillagát, hogy egy nagyobb ideánk legyen a teremtető és földvilágot érte sora, hogy megengedéd látnom ezen nagy művet. Mi az Orient? mi az egész Oxident? minden szépségével minden paradicsomával az éjszakai nagyszerű tüneményeihez képest, semmi és most értem a lappot, az eskimót, hogy miért szereti oly hávval ridog elhagyott jéggel borított hazáját, adj neki harozagi pilótát, esteod Lucullus étkeivel, adj neki királyi fényt és kényelmet vissza kívánczik hideg hazájába, mert ved, el éjszakai fényét, ved el polár csillagát úgy — meghal!

Es éjjel nagyszerű ellátásunk van, egy három házból álló telepítvényben, mit lapvezetőink „városnak“ neveznek. Házi urunk egy mehetani pap egy kötelező gazember, mert ökolme inkább minden mint pap és azért huródott ide, hogy első kézből csálhassa meg a vándor laptörzsöket. Lakása egy félig a földbe ásott és hóval körül rakot kőkupolából áll, az ajtó irambör, az ablak halhólyag a kupola közepén nedves fából

a bírő föltétlenül független az ő hivatalos eljárásában, elcsúszta, hogy a legkézenfekvőbb polgár is biztos remény-
nyel fordulhat a bírósághoz, ha magát bár a kormány által jogában megsértve éri: ott meghonosul a polgár-
ság lelkeben a törvénytisztelet, és a hazaszeretet; mert
biztonságban éri magát személye s vagyonára nézve,
s így, nagy oka van ragaszkodni az őt védelmező ha-
zához. A jó igazságszolgáltatás talpköve az országoknak.

Fájlalom, hogy midőn a bírói hatalom föltétlenül
függetlenségeért sikra szállok: korántsem a mi igaz-
ságszolgáltatásunk lebeg lelki szemem előtt: hanem
azon várva várt boldog állapot, a mindévé ast és pedig
sietve át kell alakítsunk.

Tudjuk ugyan is, hogy 1871-ben, a királyi tör-
vényezések és járásbírói szervezések, nem fo-
gadhatott el a nemzeti tanácsa, hogy a
tömeges kérvényeket a törvényhozás és felső bírósá-
gok kitűnősegeiből alakított bizottság vizsgálta volna
át, és csak azon egyetemesből lehetett volna megalkotni
a bírói kart, kiket a bizottság kizemelt volna. A he-
lyett a javaslat mellőstől, a jogosulatlan beavatko-
zók, valószínűleg ostrom állapotban tartották az igazsá-
gyért: és így a sok jeles közt, sok selejtes egyént is
becsempészték a bírói karba. Már most keresünk és
találunk módot, miként lehessen a rossz bíraktól meg-
szabadulni. A tömeges nyugdíjaztatás sem nagy ál-
dost az a nagy csől utólerésére. A kinevezések s előlépte-
téseknél pedig oly rendszerét kell megállapítani, hogy
a mellett a legjelesebb egyének nyerjék el a megüre-
sedett bírói hivatalokat; a bíróságok függetlenségge-
csoportját ne szenvedjen; előléptetésük a kormány önké-
nyétől ne függjön, és végre oly törvénykezési eljárást
kell életbe léptetni, mely a bíróságokat az emberi gyar-
lóságok ellen megvédi, a jó, gyors és olcsó igazsá-
gszolgáltatást pedig biztosítja.

Es a legürgősebb teendő; mert meg van ígatva
a haza polgáraiban a bizalom és tisztélet a bíróságok
és a törvény iránt, a mi nagy veszélyek szülőanyja.

Vizsgáljuk meg ugyanis a mai eljárást. Az ab-
solút rendszer alatt, de még azután is egy ideig, ren-
des pörökben a társas bíróságok előadó tagjai, küle-
lesek valának pörkivonatokat készíteni, mely a pör al-
katrészeit képezte, az ügyfelek által betekínthető volt,
hogy meggyőződjenek, valljon az ügy lényege bent
foglaltatik-e? és a pört a kivonat alapján kellett elő-
adni. Most az előadó szóval adja elő az ügyet; s
így annak sorra az előadó egyéniségétől, annak kép-
zetisége, tudatlansága jó vagy rossz akaratától függ.
Napjainkban a testületi bíráskodás csak szemfényvosztás.
Hogy ezen minden bírálaton alóli rendszer mellett,
az igazságszolgáltatás a mai színvonalon is áll: az a
sok jeles bíró személyes érdeme. De ki volna siket az
országos panaszra a sok igazságtalan ítélet miatt? Ezt
tovább tűrni nem szabad.

Mint hogy pedig a bírói hatalomnak minden ál-
lami hatalmat alá kell rendelni: méltán támadhat a
polgároknak a mai szomorú tapasztalatok után azon
aggodalom, hogy a bíróságok az állam zsarnokaivá
válhatnak, és a kasztszelleme ép úgy elharapózik ná-
lak is, mint ezt a katonaság, papaság és minden
egyéb testületnek tapasztaljuk; de a történelem is
arra tanít, hogy a hatalom telhetetlen, s tulkapásokra
hajlandó: azért ezen veszélyek elhárítása végett, a bi-
rák által elkövetett hivatalos kihágások, vétségek, s
bűnök megtörése,

ne bízzunk a bírói karból alakított fogyelemi bi-
rószágra: hanem a vádlott bíró rangfokozatához mérten,

szított tűz pislog, mely körül egy rossz modorú bőr és
több szarvas bőr van kiterítve. A tisztelendő ur kün
van, és főzi a gunyhója körül táborozó lapokat, csalja
tőlük nyakra före a bőrt. Bergmann Gusztis szintén
eltávozott, mutatja a lap menyecskéket, én meg itt
írdogálom nekéd testvér, a földön hason fekvő egy
mécse mellett, melyben egy darab feloldatlan halzsír
szórja az elektrikus világítást, mellettem egy ap kutya
horgog, felettem pedig egy szelíd fajt tyúk trombitál
gat. A tisztelendő úrnak tintája nincsen, szerencsét
mert a két ív papírosért 2 koronát kért, (1 frt 38 kr.
o. é) hát a covertáért majd mit kér. Az éjjel csak 12
óra után fogok „ágyba” menni, mert leszem a Hapara-
dai posta szánkát, hogy címet írhassek leveledre és
küldhessem Úpealába a postára.

Csodák csodája testvér! Bergmann Gusztis egy
kis lapmenyecskéket hozott be, szakaszt B . . . G . .
soha ily hasonlatosságot nem látott ember! Csiba te!
a kutya eszi az elektrikus lámpást, rugd el azt az
ebet Gusztis! Nem én — ugymond — jobb sítébe. No
hát így is jól Holnap reggel indulunk tovább, hogy
hol bakkanunk egy tenger öblöbe, vagy vaspályára,
indja a jó Eg. Itt küldöm Bergmann Gusztis névjegyét
ez mindent meg mond, ebből ítélheted őt meg. Ha
vissza jöttem, majd írok neki egy levelet amit én dik-
tállok pennádba. — No és most isten veletek édesseim.

Zuborits Fodor.

a legkézenfekvőbb s legjellemesebb polgárokból esküdtszéket
kell alakítani, úgy, hogy a vádlott és vádlott által kifoga-
solt tagok kihagyása után, a kifogástalan bírák, számuk-
nál fogva is tekintélyes testületet képezzenek. Ily módon
a független bíróságokat, a polgárok egyeteme, legkitűnőbb
polgártársait, az esküdtszéki bírák közbejöttével fogják
ellenőrizni, hogy a redjük bizott lelkihiatalommal visza-
ne éljenek. Az ily esküdtszékeknél tiszteltre s bizalomra
méltyóbb intézményt, emberi ésszel felállítani nem lehet
a bíróságok ellenőrzésére. Magában értetődik, hogy az
igazságtalan rágalmozót súlyos büntetéssel kell súj-
tani.

Ámde a bölcs törvényhozásnak, midőn megtörő
hatóságot állít föl a bírakra nézve: egyszeremind oly
törvénykezési rendszerről kell gondoskodnia, mely a
visszavételt csaknem lehetlenné tegye. Megkísérlem ily
eljárás alapvonalait vázolni. De mielőtt azt tenném,
előbb azon kifogásra felelek, hogy nálunk sok a pör,
s így a szóbeli, s közvetlen eljárást nem oly könnyű do-
log behozni, mint például a német bíródalomban. E ha-
jon könnyen lehet segíteni, csak erősen kell akarni.
El kell törölni a bagatell törvényt, és vissza kell ál-
litni, s a megváltozott viszonyokhoz alkalmazni az
1883. XX. törvényt, mely a kisebb értékű 60 frt, a
közébsi törvény szerint 200 frtot fölül nem haladó, vi-
lágos, nyomban vagy újabb lettekkel listára hozható ke-
releteket, tehát a jogi kérdéseket magukban foglaló, ren-
des bírósághoz tartozó bár kisebb értékű pörös esetelek ki-
vételével, a sommás eljárásra utasítja. A kisebb sommás
ügyeket kivétel nélkül a községi bíróságokhoz kell
utasítani, a főbbeszt a törvényszékre főtartván. Ezen
intézkedéssel a kis pörök csak kivételesen fognának
a királyi táblához kerülni, a Curiahoz pedig soha. A
nagyobb értékű, és a jogi kérdéseket magukban fog-
laló bár kisebb értékű sommás pörök, a járásbíró-
ságok hatásköréhez tartoznának, főbbeszt a törvény-
székre; s így azok nagy része szintugy nem menne
föl a táblához, a curiahoz pedig soha. Ezen intézke-
déssel a felsőbb bíróságok teendője nagyon megfogyna.

A mi már most a polgári és büvádi rendes pö-
röket illeti, megkísérlem oly törvénykezési eljárás ja-
vaslatba hozatalát, mely az állam kiadásait megérez-
hetőleg nem növelné; a visszavételeket megszüntetné;
a felső bíróságoknak a hivatalviselést kellemesebbé, s
méltyóságteljesebbé tenné; a bíróságok iránti föltétlen
tisztéletet s bizalmat helyre állitná; és a mi fontos do-
log, a királyi tábla decentralizációját és az ezzel össze-
kötött pénzaldozatokat szükségelenné tenné.

A törvényszékeknél a szóbeli, s közvetlen eljá-
rást azonnal be kell hozni. Hiszen rossz kiadásokba,
és ezért járnak el a bírák és ügyvédek most is a
büntügyi végtárgyalásoknál, s egyedül a gyorsírók hi-
ányzanak. De mihelyt ezen gyorsírói állomások tisz-
teséges kenyeret biztosítanak: gomba módra fog meg-
teremni a gyorsírók serege.

Az az aggodalom, hogy ezen eljáráshoz előbb ké-
pezni kell az ügyvédeket, képződés; mert a szóbeli
s közvetlen eljárás azonnal veszi kezdetét, hogy a pa-
naszoló föl a keresetet írásba foglalva adja be, s min-
den bizonyítékait köteles felmutatni. Ezek az ellenfél
lel közöltetvén, az is tartozik a maga czáfolatát s el-
lenbizonyítékait a panaszlóval közölni. És csak azután
tűzti ki a szóbeli tárgyalásra a bátrán, midőn az
ügy felszerelve van. A személyesen megjelent felek,
azok ügyvédei tanácsa szakértől jelenlétében s közvet-
len befolyásával, lefolytatván az ügy: a gyorsíró
a tárgyalás lefolyását híven feljegyzi, és annak jegy-
zetéből nyomban, midőn még a dolog mindenkinél
friss emlékezetben van, el kell készíteni a tárgyalási
jegyzőkönyvet, s azt minden érdekelt és részvevő föl-
lel alá kell írni, hogy a tényállás, s a bizonyítási
eljárás teljes világosságba legyen helyezve.

Vannak, kik a szóbeli s közvetlen eljárást a kir-
táblán, sőt a Curia is ismételtetni akarnák, s ez volna
főindoka a királyi tábla decentralizációjának: de hát
ez képtelenség; mert elviselhetlen költségbe, s kipo-
tolhatlan időbe kerülne. De a föltétlen vizsgálat fogalmá-
val is ellenkezik az, hogy a főbbesztési bíró oly új té-
nyek és bizonyítékok fölött határozottan, melyek az
első bíróság elbírálásának tárgyai még nem valának.
A szóbeli és közvetlen eljárás csak az első bíróságnál
foganatosítható. Azért kell gyorsírókat alkalmazni, hogy
egy szó, egy mozzanat se maradjon följegyzetlenül
abból, a mi a tárgyaláson megtörtént. A gyorsírói
jegyzetek a pör alkatrészeit képezvén, azokból a fő-
lebbviteli bíróságok, gyorsírók alkalmazása mellett, tel-
jes felvilágosítást nyerhetnek, és ha hiányosnak ta-
lállják a bizonyítási eljárást: annak kiegészítését el-
rendelhetik; de az első bíróság által valóban megál-
lapított tények többé kétség alá nem vonhatók. És rész-
legesen lenne az ügyre nézve, ha a főlebbviteli bíróságok előtt
a felek, a tanúk és a szakértők módosításokat tehetnek
nek; mert mihelyt az első bíróság ítéletéből látnák,
hogy a maguk vagy feleik érdekében másképp kellett

volna az elsőbíróság előtt nyilatkozniok: sokan nyi-
latkozataik megváltoztatására törekednének.

Udvar Iratán.

(Folyt. és vége köv.)

Az alispáni jelentésből

(a decz. 17-ki közgyűlésből.)

(Folytatás.)

(Vége.)

Közbiztonságunk a beérkezett rendőrségi jelenté-
sek tanúsága szerint ha kedvezőnek nem is mondható,
de komolyabb figyelemre méltó eltérést sem mutat az
átlag aránytól, úgy, hogy csak a súlyosabb becsapítás
alá eső tényeket emlitem gyilkosság 2, ez sajnos de
legközelebb a Turopolya és Bujáki esetekkel megkét-
szereződött, emberölés 10, rablás 8, betöréssel párosult
lopás 12, lopás 186 és súlyos testi sértés 26 eset lón
a bíróságoknak bejelentve.

Igen kedvezőtlennek tűnik fel tűzrendészetünk,
ha tekintetbe vesszük, hogy rövid néhány hónap alatt
mily roppant vagyon pusztul el. Így f. év elejétől 70
tűzesetről érkezett hivatalomhoz jelentés, melyek tanu-
sága szerint a kár értéke 133656 frt 85 krt képvisel,
melyből biztosítva volt 72642 frtnyi érték s így majd
nem 50 száztolja megtérítetlenül ojpusztult s csakis a
könyörület adójával lett apasztva.

Legtöbb kárt szenvedtek Tolmács község 33200
frt, Szinobánya 16200 frt és Nagy Daróc 10113 frttal
ezen községek nyomorának enyhítésére könyöradomá-
nyok gyűjtése iránt is intézkedtem, melyek eredményét
midőn e helyütt bejelenteni kötelelességemnek tartom,
ugy másrészt ezen ünnepélyes alkalomból közönséget
mondok, sujtott községeink nevében az áldozatra kész
nemes emberberátok jótékonyaságáért.

Tolmács község javára befolyt 438 frt s a Nagy-
méltyóságu Belügyminiszter úr által az országos alaphól
kiutaltványozott 300 frt s amennyiben járási szolgabíró
jelentése szerint a község egy része minden élelmétől
is meglett a tűz által fosztva s a szomszéd községek
által nyújtott segélyből élelmezettek a mélyen tisztelt
közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményébe a ren-
delkezésre fenntartott inéges pénz alaphól 100 frtot
utaltványoztam a pillanatnyi szükség enyhítésére. Nagy-
Daróc részére befolyt 438 frt 44 kr, Szinobánya és
Zagyva községek részére 275 frt 47 kr. Mind ez ösz-
szegnek a helyi viszonyokkal ismerős bizottságok köz-
benjöttével osztattak szét.

A fenti szomorú tények igazolják annak szüksé-
gét, hogy minden község megfelelő tűzifecakendővel
ellátassék, mert egy év kárösszege oly nagy, hogy ab-
bol összes községeink igényeit négyszeresen is kielégít-
hetnék, s épen ezért hiszem, mikép méltánylattal fo-
gadandja a mélyen tisztelt közgyűlés mikép megének
összes közvégei 1886. év első felében már min elcsúsz-
nak tűzi fecakendőkkel látva, melyek árát három év
alatt tartozandóak kifizetni s illetőleg amennyiben az
első részlet már ez évben költségvetésbe felvétellett
a teher négy évi szakra lett megosztva.

A pályázatban első rendű gyárosaink vettek részt
s az összehasonlító kísérlet itt helyben Gyarmaton ér-
dekelt községek s általam felkért bizottsági tagok és
szakértők mint bírák közbenjöttével tartatott meg,
mely bírálati eljárás egyhangulag Heitner és Banach
budapesti szög gyártmányainak itélvén az elsőséget ki-
juttat működésü de legfőképp igen egyszerű könnyen ke-
zelhető s az eldugulás veszélyének ki nem tett szele-
pekkel ellátott fecakendőit megyebeli községeink ré-
szére megszerzendőknek határoztam s vele a végleges
szerződés legközelebb leendő megkötendő.

Kötelelességem a mélyen tisztelt közgyűlésnek a
phylloxera állásáról is jelentést tennem, sajnos de a
szomorú való a pusztító vész folytonos terjedését iga-
solja, mert legutóbbi jelentésem óta annak fellépte
Tolmács, Alsó és Felső Bodony, Szécsénke, Legénd,
Buják, Guta, Berczel és Szöllös községekben lett meg-
alapítva, míg legközelebb Dongelezen észleltetvén a
kormány kiküldöttje annak vizsgálatára kiküldetett.
Eddig 28 község határa lett zár alá véve s ezek kö-
sül Kis-Marosról már azon jelentést vettem, hogy szü-
ret a phylloxera pusztítása folytán nem volt.

Az Ipoly folyó szabályozási ügye egy lépésre előre
haladt amennyiben a kultur mérnökeg a szabályozási
terveket elkészítvén azok műszaki leírását beküldte fel-
kérvén az érdekelt megyék alispánjait, hogy küldöt-
teiket együttes értekezletre egybehívják, minek foly-
tán a szükséges érintkezés részemről kezdeményestet-
vén, felkérem a mélyen tisztelt közgyűlést, hogy kül-
döttségét megválasztani kegyeskedjék.

Nem kívánván a mélyen tisztelt közgyűlés türel-
mével visszavélni, végezetül az addóbfizetés eredményé-
ről kívánok tájékoztatást nyújtani melyszerint 1846908
frt 88 krnyi hátralék és előírásra október hó végeig
befolyt 781,083 frt 75 kr, s így az eredmény ez évben
ben 83465 frt 01 krral kedvezőbb.

